

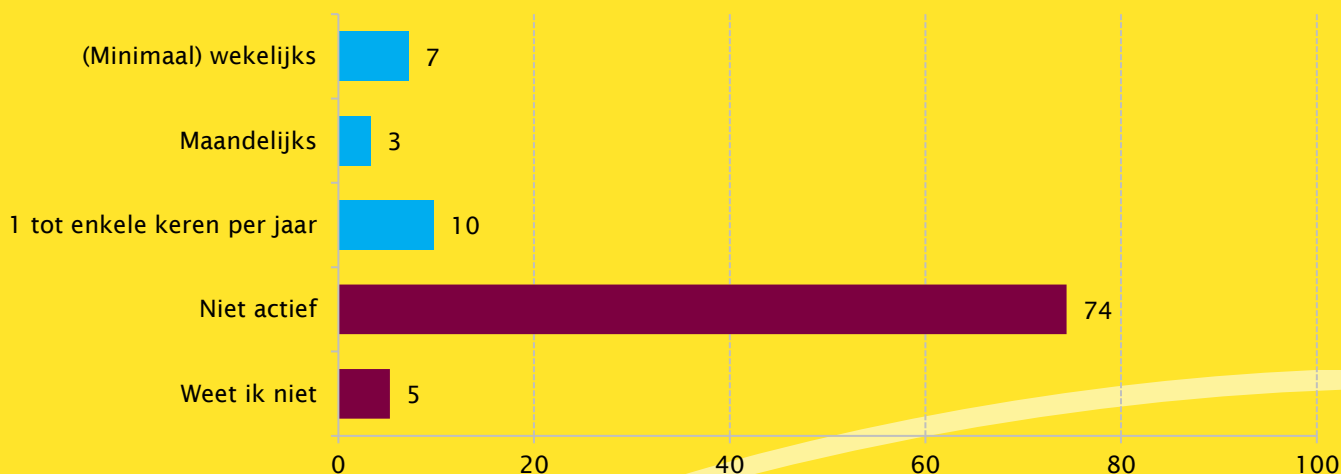
De buurtsportcoach op het voortgezet onderwijs

Volgens sectieleiders en docenten LO, buurtsportcoaches en werkgevers

Factsheet 2022/20

Sofie Vrieswijk & Wikke van Stam

Figuur 1. Frequentie waarmee buurtsportcoaches actief zijn op scholen in het voortgezet onderwijs, volgens sectieleiders en docenten lichamelijke opvoeding (in procenten, n=334)

Bron: Mulier Instituut, 2-meting bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs, 2022.

Brede Regeling Combinatiefuncties

96 procent van de gemeenten in Nederland zet buurtsportcoaches* in via de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Deze coaches zijn werkzaam voor verschillende leeftijdsgroepen. Gemeenten zetten hun buurtsportcoaches vaak in op de leeftijdsgroep jongeren van 12 tot 18 jaar (82%).¹ Buurtsportcoaches verbinden sport en bewegen met allerlei andere sectoren. In bijna twee derde van de gemeenten doen ze dit met het voortgezet onderwijs (VO; 62%, niet in figuur).¹ In deze factsheet wordt inzichtelijk gemaakt hoe de buurtsportcoach zijn werkzaamheden invult op het VO en wat dit oplevert voor de school.

Buurtsportcoaches minder actief op VO

Op 20 procent van de scholen in het VO zijn in 2022 volgens sectieleiders en docenten lichamelijke opvoeding (LO)** één of meerdere buurtsportcoaches actief (figuur 1).⁴ Dit is minder dan in 2018 (37%)² en 2014 (33%, niet in figuur).³*** De daling is met name te zien in het aandeel dat één tot enkele keren per jaar op school wordt ingezet (2022: 10%; 2018: 26%; 2014: 17%).*** Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in de coronaperiode minder indicentele evenementen hebben kunnen plaatsvinden waarbij buurtsportcoaches ingezet worden. Omdat uit de peiling in het primair onderwijs (PO) vorig jaar bleek dat er juist meer buurtsportcoaches op PO-scholen werken⁷, zou het ook kunnen dat de inzet van

buurtsportcoaches op scholen wat is verschoven van VO naar PO.

Opvallend is dat het aantal gemeenten dat hun buurtsportcoaches inzet op het VO niet daalt ten opzichte van eerdere jaren (62% in 2021, 63% in 2020 en 62% in 2019).¹ Het lijkt erop dat in evenveel gemeenten buurtsportcoaches actief zijn in het VO, maar dat binnen die gemeenten de omvang van de inzet daalde.

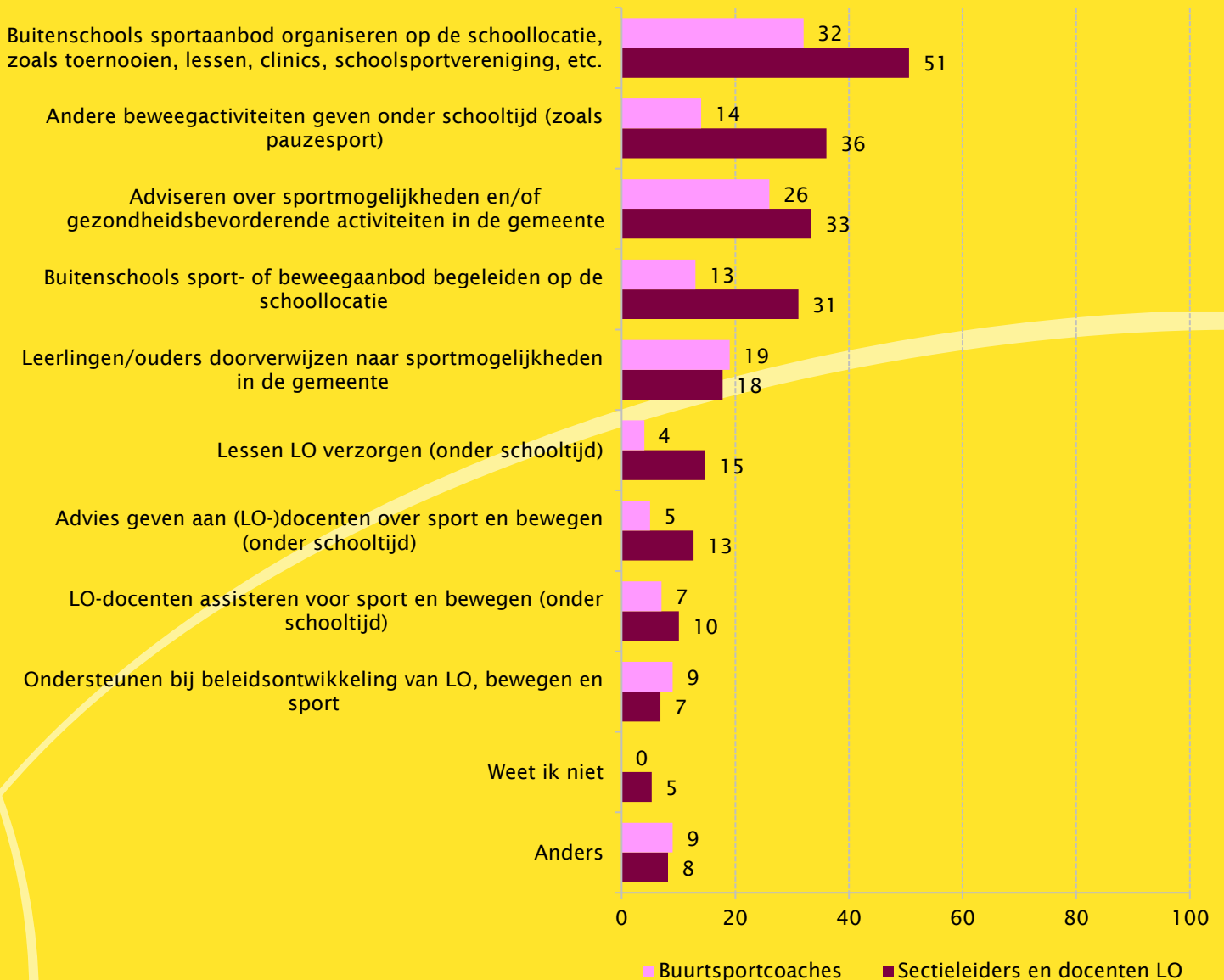
Van de buurtsportcoaches zelf geeft ruim een derde (38%) aan werkzaam te zijn op een VO-school.⁵ Deze buurtsportcoaches zijn dit vaak één tot enkele keren per jaar (24%, niet in figuur). 8 procent geeft aan maandelijks actief te zijn, 4 procent minimaal wekelijks en 2 procent weet het niet.⁵

Het lijkt erop dat op havo- (76% niet actief) en vwo-scholen (78% niet actief) minder vaak een buurtsportcoach actief is dan op het vmbo (63-71% niet actief, niet in figuur).⁴

Buurtsportcoach het vaakst ingezet voor organiseren sport- en beweegactiviteiten

De taken die buurtsportcoaches op de scholen hebben, variëren per buurtsportcoach en per school (figuur 2). Buurtsportcoaches worden op scholen in het VO het vaakst ingezet om sport- en beweegactiviteiten te organiseren en begeleiden. Dit is zowel buitenschools

Figuur 2. Taken van buurtsportcoaches in het voortgezet onderwijs, volgens sectieleiders en docenten LO (n=69) en buurtsportcoaches (n=100; in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

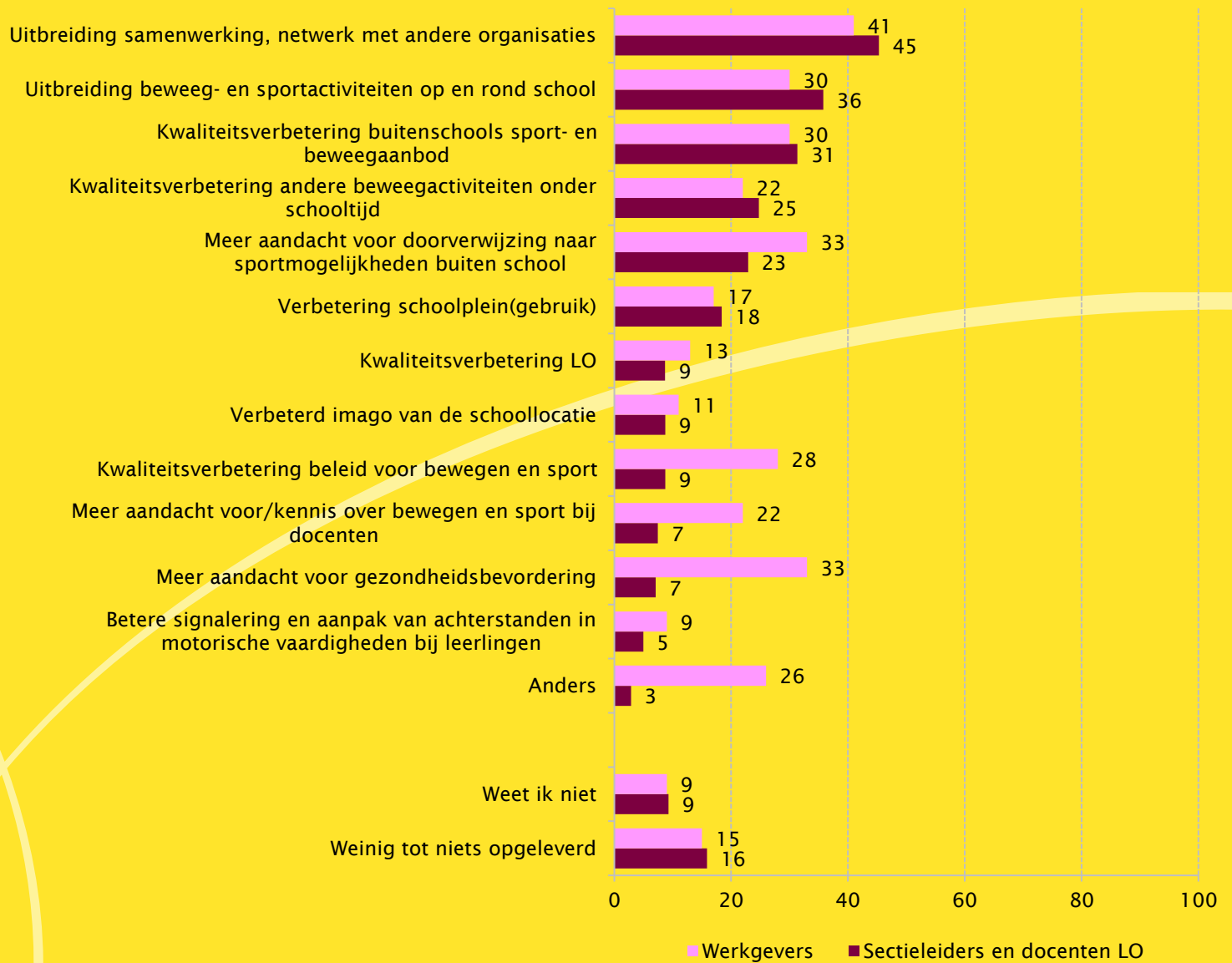
Bron: Mulier Instituut, 2-meting bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs (2022) & Mulier Instituut, panelpeiling WIJ-buurtsportcoaches, voorjaar 2022.

sportaanbod op school (zoals toernooien en clinics) als beweegactiviteiten onder schooltijd (zoals pauzesport). Buurtsportcoaches worden dus veel op een uitvoerende en organiserende manier ingezet. Daarnaast komt het regelmatig voor dat ze adviseren over en doorverwijzen naar sportmogelijkheden en/of gezondheidsbevorderende activiteiten in de gemeente.^{4,5}

Buurtsportcoach zorgt voor uitbreiding netwerk van de school

Drie kwart van de scholen ervaart positieve opbrengsten van de inzet van buurtsportcoaches (figuur 3). Volgens bijna de helft van de scholen (45%)⁴ en werkgevers (41%)⁶ heeft de buurtsportcoach er op de schoollocatie voor gezorgd dat de samenwerking met andere organisaties is uitgebreid. Daarnaast geven scholen en werkgevers aan

Figuur 3. Opbrengsten van de buurtsportcoach(es) op het voortgezet onderwijs, volgens sectieleiders en docenten LO (n=68) en werkgevers van buurtsportcoaches (n=65; in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, 2-meting bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs (2022) & Mulier Instituut i.s.m. VSG, panelpeiling werkgevers van buurtsportcoaches, 2022.

dat het aantal beweeg- en sportactiviteiten op en rond school is uitgebreid door de inzet van buurtsportcoaches, en dat van dit beweegaanbod de kwaliteit is verbeterd.⁴

Veel werkgevers zien daarnaast meer aandacht voor doorverwijzing naar sportmogelijkheden buiten school, meer aandacht voor gezondheidsbevordering en kwaliteitsverbetering in het beleid van de scholen gericht

op sport en bewegen.⁶ Wellicht komt dit verschil doordat scholen over buurtsportcoaches op hun eigen school vertellen, terwijl werkgevers vaker een beeld hebben van meerdere middelbare scholen.

Conclusie

Het grootste deel van de scholen en werkgevers van buurtsportcoaches ziet meerwaarde in buurtsportcoaches

bij het voortgezet onderwijs. Toch is er minder incidentele inzet van buurtsportcoaches op scholen in het voortgezet onderwijs dan een aantal jaar geleden. Dat komt mogelijk door corona en doordat er daardoor minder incidentele of jaarlijkse sportevenementen (zoals sportdagen) plaatsvinden waarbij buurtsportcoaches een rol spelen. Opvallend is dat uit de BRC Monitor¹ blijkt dat jongeren een van de belangrijkste doelgroepen zijn voor buurtsportcoaches, terwijl in 2022 maar op één op de vijf scholen een buurtsportcoach actief is. Mogelijk worden jongeren op een andere plek dan school bereikt, bijvoorbeeld in de wijk of bij een sportvereniging. Desondanks blijft school voor jongeren een belangrijke plek waar zij veel tijd doorbrengen en waar ze vindbaar zijn voor bijvoorbeeld de buurtsportcoach. Contact tussen buurtsportcoaches en het voortgezet onderwijs is en blijft daarom belangrijk.

Verantwoording

Deze factsheet is gemaakt met resultaten uit de monitor 'Lichamelijke Opvoeding en sport in het voortgezet onderwijs' (Mulier Instituut, 2022; n=334), de panelpeiling in het voorjaar van 2022 onder buurtsportcoaches (Mulier Instituut i.s.m. Wij Buurtsportcoaches; n=100) en de panelpeiling onder werkgevers van buurtsportcoaches in het voorjaar van 2022 (Mulier Instituut i.s.m. VSG; n=46). Deze zijn tot stand gekomen met subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Referenties/noten

¹ Van Stam, W., Heijnen, E., & Vrieswijk, S. (2021). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties*. Mulier Instituut.

² Slot-Heijs, J. J., & Lucassen, J. M. H. (2018). *Lichamelijke opvoeding en sport in het voortgezet onderwijs, 1-meting*. Mulier Instituut.

³ Reijgersberg, N., Lucassen, J. M. H., Beth, J. O., & Van der Werff, H. (2014). *Nulmeting lichamelijke opvoeding in het voortgezet onderwijs. Onderzoek naar de organisatie van lichamelijke opvoeding en sport in het voortgezet onderwijs*. Mulier Instituut.

⁴ Slot-Heijs, J. J., Vrieswijk, S., Bronkhorst, A. & Lucassen, J. M. H. (2022). *Lichamelijke opvoeding en sport in het voortgezet onderwijs, 2-meting*. Mulier Instituut.

⁵ Mulier Instituut i.s.m. Wij Buurtsportcoaches (2022). *Peiling buurtsportcoaches voorjaar*.

⁶ Mulier Instituut (2022). *Peiling werkgevers voorjaar*.

⁷ Vrieswijk, S., Bronkhorst, A., & Van Stam, W. (2022). *De buurtsportcoach actief op de basisschool: volgens schoolleiders, gemeenten en buurtsportcoaches* [Factsheet 2022/6]. Mulier Instituut.

* Er zijn ook andere functietitels in gebruik voor de buurtsportcoach, zoals combinatiefunctionaris. In dit factsheet wordt buurtsportcoach gehanteerd.

** Sectieleiders lichamelijke opvoeding zijn de coördinatoren van een sectie lichamelijke opvoeding. Binnen deze sectie zijn verschillende docenten lichamelijke opvoeding werkzaam, inclusief de sectieleider. In het vervolg van deze factsheet wordt niet meer gesproken over sectieleiders en docenten lichamelijke opvoeding, maar over 'scholen'.

*** De percentages uit 2018 en 2014 zijn herberekend, omdat de vraagstelling verschilde tussen 2022 en 2018. In 2018 is de vraag hoe vaak buurtsportcoaches actief zijn alleen gesteld aan respondenten die wisten wat een buurtsportcoach was, en in 2022 aan alle respondenten. In 2018 waren er in totaal 361 respondenten, waarvan er 135 hadden ingevuld een buurtsportcoach te hebben. Dit is 37 procent. In 2014 was dit 145 van de 445, dus 33 procent.